СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 175. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 30. липня, 1928. VOL. XXXVI. No. 175. Jersey City, N. J., Monday, July 30, 1928. THREE CENTS

МАЙНЕРСЬКА ЮНІЯ ОГАЙЯ ЙДЕ НА ОКРУЖНУ КОНФЕРЕНЦІЮ

КОНФЕРЕНЦІЯ ВИЗНАЧЕНА НА 2. СЕРПНЯ.

КОЛАМБАС, Огайо, 27. липня. — Лі Гол, президент майнерської юнії стейту Огайо, вислав до властителів копалень у сьому стейті запрошення на конференцію в справі нового договору про робітничу заплату.

Зі запрошення виходить, що стейтова юнія буде вести свої переговори незалежно від других округів.

Запрошенне є вислідом конференції, яку вчора мали представники стейтової юнії з групою девяти властителів. Ся конференція постановила запросити також других властителів до участи в переговорах.

Конференцію визначено на день 2. серпня, і так незалежні властителі як і представники майнерів сподіються, що на конференцію зявляться представники всіх компаній. Тимчасом уряд Товариства Властителів Копалень Угля в стейті Огайо заявив у Клівленді, що воно далі держиться свого первісного становища, то значить, що на ніякі конференції з юнією не піде.

Про подібні заходи до конференції доносять уже зі стейту Індіяни. Товариство Властителів Копалень Угля Індіяни згодилося вже з урядом 11-ого округа майнерської юнії відбути таку конференцію на слідуючий четвер.

КАЄС ЗГОДЖУЄТЬСЯ ВСТУПИТИ З УРЯДУ ДНЯ 1. ГРУДНЯ.

ЙОГО НАСЛІДНИКОМ БУДЕ ВІДАЙ САЕНС.

МЕКСИКО, 27. липня. — Президент мексиканської републики Каєс повідомив своїх прихильників, що він такий умучений політичним життєм, що він не думає наставати на задержанне його на уряді після 1. грудня сього року, коли сей уряд мав обняти нововибраний президент Обрегон. Він додає, що зі слів конституції моглоби виходити, що один чоловік не повинен занимати найвисшого уряду в републиці дві канденції за рядом, і тому теж він не хоче робити в державі замішання та вступає.

Сю заяву приняли аграрії з великим удоволеннем, бо сподіються, що президентура перейде тоді на їх провідника Саенса. Здається, справа буде вирішена на засіданню конгресу, що збирається завтра. Провідники селянських груп заповідають, що вони возьмуться до остриження крил робітничих груп.

Заява президента Каєса про його вступленне з уряду відразу ослабила напади аграріїв на нього; тепер його партії вже ніхто не винує за якунебудь вину в замаху на Обрегона.

З ПОЛІТИЧНОЇ БОРОТЬБИ.

ЗАХОДИ СМИТОВИХ ПРИХИЛЬНИКІВ КОЛО БАНКИРІВ.

ВАШИНГТОН, 27. липня. — Републиканський кандидат Гувер приїхав нині до Сан Франциско. Витали його величезні товпи народа.

Алберт Ричі, демократичний губернатор Меріленду, радить Смитови не покладатися богато на плятформу своєї партії, але на вплив власної особи; радить він йому зявитися в як найбільшому числі стейтів та виголосити як найбільше промов.

На конвенції директорів стейтових банків, що відбулася нині в Ню Йорку, виголосив Бристов, заступник комишенера для банкових справ в Верджінії, промову за Смитом, в якій старався доказати, що інтереси банків вимагають вибору Ал. Смита президентом.

У Болтиморі повстав комітет демократичних адвокатів, які думають поборювати кандидатуру Ал. Смита.

СКЛАДАЮТЬ ОРУЖА.

МАНАҐВА, Нікараґва, 27. липня. — 56 Сандіністів зложило нині оружа на руки американських маринарів. Число Сандіністів, що зробило се в сьому місяці, виносить уже 600 люда.

Заходи коло розведення контролі над нікараґванськими виборами поступають скоро вперед.

ВЕЛИКІ ПОЖАРИ ПІЛЬ.

ВОЛА ВОЛА, Вашингтон, 27. липня. — Яких 80,000 акрів землі, засіяної збіжем або вкритої сухою пашною травою, впало тут жертвою пожару.

Погоріло при тому богато господарських забудовань.

30 ЛЮДИЙ ЗГИНУЛО ВІД ІНФЛЮЕНЦИ.

РІДЖАЙНА, Саскатун, 27. липня. — Як доносить кінна канадійська поліція, серед Індіянів у північній части канадійської провінції Алберти вибухла пошесть інфлюенци, від якої загинуло досі що найменче 30 людий.

Поліція каже, що на недугу захоріло що найменче 75 процентів індіянського населення сих околиць.

ПОЖАР У ДОМІ БОЖЕВІЛЬНИХ.

НЕШВИЛ, Тенесі, 27. липня. — У центральнім стейтовім шпиталі для умово хорих, що лежить 8 миль звідсіля, вибух пожар, який наробив шкоди на чверть міліона долярів.

Серед жильців шпиталя запанував страшний переполох. 1,200 з них утекло з дому на поля. Коли відтак збирали їх назад під сторожу, показалося, що 15 з них утекло.

ШТРЕЗЕМАН ГОВОРИТИМЕ З ЧІЧЕРІНОМ В СПРАВІ ПРОПОЗИЦІЇ КЕЛОГА.

БЕРЛІН, 26. липня. — Перед своїм відїздом до Парижа для підписання угоди Келоґа німецький міністер закордонних справ Штреземан буде мати побачення з Чічеріном в справі пропозиції Келоґа. Большевицький комісар закордонних справ їхатиме лікуватись до Франкфурту над Меном і по дорозі опиниться в Берліні.

ВСЕСВІТНИЙ МАТЕМАТИЧНИЙ КОНГРЕС.

Українська Академія Наук одержала запрошення надіслати своїх делеґатів на всесвітний математичний конґрес, що має відбутися в Больонії (Італія) у вересні ц. р.

НОВИЙ ЗАПОВІДНИК.

В Старому Константинові на Волині зберігся замок Константина Острожського, абудований у XVI. ст. Протягом XVII. віку замок багато разів опановували Татари. Багато пережив він і підчас доби Хмельницького та руїни. Тепер Наркомос порушив перед Раднаркомом справу проголошення Острожського замку за історично-культурний заповідник.

ЛІТО З ГРОМАМИ,

В околиці німецького міста Пассав громи спалили 20 домів і вбили кількасот штук худоби. Одночасно повінь залила поля. Подібна буря з громами трапилась на кордоні Фінляндії, де громи, вдаривши в костел, убили дві особи, а ранили 80 осіб.

НАУКОВА ЕКСПЕДИЦІЯ.

Цими днями Український Науковий Інститут ґеографії і картоґрафії виряжає наукову експедицію на чолі з директором Інституту проф. С. Рудницьким в складі проф. К. Дубняка, проф. Г. Величка, десяти наукових співробітників і аспірантів для всебічнього фізико-ґеографічного вивчення наддонецьких степів та ґеольоґічно-економічного дослідження території Донбасу.

ҐРУНТ ПІД ШКОЛУ ШАШКЕВИЧА.

Рада м. Львова ухвалила закупити від гр.-кат. митрополії 1354 кв. с. ґрунту під будову народньої міської школи ім. Шашкевича. Сяжень ґрунту коштуватиме 12 долярів. Ґрунт цей лежить біля церкви св. Юрія від сторони ул. Городецької, де у великій масі живе українське робітниче населення.

ПРОТИ ЦІЛУНКІВ НА ЗАЛІЗНИЦЯХ.

Бувший заступник президента париської міської ради Леон Ріотор звернувся до префекта поліції у Парижі з таким офіціяльним проектом: Поліція повинна безумовно заборонити цілуватись особам на залізничих двірцях, коли вони прощаються при відїзді поїздів. Месіє Ріотор не подає мотивів, чи промовляє з погляду гіґієни, чи моралі. Париська поліція мала би забагато праці, якби мусіла виступати проти такої старої звички, а ще й поширила свою заборону цілуватись і поза залізниці. У Парижі на кождім розі вулиці якась пара цілується, немов у себе дома.

У ШКОЛІ ЩОРАЗ ГІРШЕ.

В українській ґімназії в Перемишлі уч. 7-ої кл. Лев Зінгер, діставши погану ноту, в нервовім приступі хотів кинутись з поверха на вулицю і пробував застрілитись. — У Бродах застрілилась учениця 4-ого р. семинарії в остраху перед поганою нотою.

ЖАЛЬ ВАГИ НЕ МАЄ.

Коло Косова застрілив гуцул Петро Ілістюк Юру Скрибяка і свою жінку Парашку Ілістюк. Причиною душогубства була супружа зрада.

ЗІ СВІТА

РИМ, 27. липня. — Італійський міністер фінансів одержав від Мусоліні наказ приготовитись до святкування дня 27. жовтня. В цей день фашисти вперше увійшли до Риму.

Від цього року фашисти святкуватимуть свято своєї перемоги що року.

ЛОНДОН, 27. липня. — Лідер англійської робітничої партії Мек Доналд збирається в подорож до злучених Держав. В розмові про Совітську Росію лідер англійських робітників сказав таке: „Я думаю, що коли большевики лишаться на боці від решти держав, які підпишуть угоду про оголошення війни поза законом, то зроблять величезну помилку”.

НОРДГАВЗЕН, Німеччина, 27. липня. — Тут випробувано новий, побудований з дерева, ракетовий автомобіль, на якому Макс Валер осяг скорість 130 миль на годину. Попередні проби цього типу автомобіля могли розвити скорість 112 миль. Валер думає, що зможе осягнути більшу скорість, коли побудує автомобіль з металю.

ХАРБІН, 27. липня. — Тут родилося теля, яке мало шість хвостів. Забобонні Китайці тримали виродка в місцевій різниці через багато днів і ходили дивитись на нього, як на щось мітичне.

БРУКСЕЛЯ, Бельґія, 27. липня. — Підчас дебати над військовим буджетом в бельґійському парляменті депутат, комуніст Д. Джакемот зачав розкидати серед депутатів памфлет проти уряду. Особливо багато розкидок попало на ґалерію. Пять осіб з публики заарештовано.

АМСТЕРДАМ, 27. липня. — Завтра відкривається девята олімпіяда, на якій Злучені Держави будуть представлені 42 атлетами.

РИМ, 27. липня. — Міністерство освіти виробило спеціяльні підручники для початкових діточих шкіл, особливо в галузі історії повстання фашизму. Тепер переводять ревізію, яка має виявити, на скільки нова „реформа” переводиться в життя.

МЕКСИКО, 27. липня. — Міністерство закордонних справ доручило свому амбасадорови у Вашинґтоні передати протест проти Джана Волша, уповноваженого округа Ларедо в Тексасі.

Він веде ворожу до Мексиканців політику і своїм поводженням примусив закрити мексиканський консулят.

НЮ ЙОРК, 27. липня. — Джін Тані за 32 мінути і 52 секунди заробив 525,000 долярів, то є 262 доляри і 22 центи за кожду секунду. Бувший чемпіон Джек Демпсі в Шикаґо брав $266.22 на секунду.

ДОБЛИН, Ірляндія, 27. липня. — Майора Джеймса Фіцмориса, який разом з Німцями перелетів Атлянтійський океан, іменовано полковником авіяції Ірляндії.

МОНТРЕАЛ, Канада, 27. липня. — Пароплав Тихоокеансько - Канадійської лінії „Монтроз” зударився з вугляним кораблем „Розкесел”. Ні один, ні другий корабель не відніс серіозних ушкоджень.

МОСКВА, 27. липня. — Велике число людей лишилося під отвертим небом через вилив ріки Зії в районах мазановському та скободинському.

ПОРТ ПАТРИК, Шкотія, 27. липня. — Молода дівчина Мерседес Ґліц перепливла вчора Ірляндський канал між Шкотією та Ірляндією. Не дивлячись на дуже холодну воду, дівчина почувалася добре, і каже, що моглаби плисти ще втроє довшу віддаль.

НОРФОВК, Ва., 27. липня. — Тут вибух маґазин з порохом та амуніцією. Людських жертв не було.

ЛІСБОНА, Портуґалія, 27. липня. — Жовнірів-повстанців засуджено за бунт на три роки служби в кольоніях в Африці. Офіцирів та підстаршин уряд деґрадує з їх ранґ на звичайниж жовнірів.

ВІННІПЕҐ, Канада, 27. липня. — Лісовий пожар примусив ведмедів, вивірок, оленів та инчі звірів познайомитися з цивіліацією. Дим, який хмарами навис навколо Вінніпеґу та инших місцевостей Манітоби, подібний до чоколядового газу, який закриває сонце.

БЕРЛІН, 27. липня. — Кореспондент „Льокаль Анцайґера”, який знаходиться на „Монте Сервантес”, доносить, що останній не буде ніде спинятися для направи, а продовжуватиме подорож навколо Шпіцберґена. „Красін” лише поможе випомпувати воду, яка попала до середини через пробоїну.

СИДНЕЙ, Австралія, 27. липня. — Австралійський премієр Брус виступив проти іміграції безробітних Англійців до Австралії.

ПАРИЖ, 27. липня. — Звісний з лету капітана Бірда пільот Акоста разом з Левіном, власником аероплягу, цими днями вилітають з Гавру до Ню Йорку.

СТОКГОЛЬМ, 27. липня. — Шведські авіятори, які були заняті в ратунковій акції ґенерала Нобіле, останньої ночи повернулися до Швеції.

ПАРИЖ, 27. липня. — Американський чемпіон теннісу Тилден побив французького чемпіона Ля Косту, який побив недавно Тилдена в Англії. Таким чином Тилден відбив кубок Дейвиса, що Американці були втратили.

ШВЕДИ МОВЧКИ ПРОВОЖАЮТЬ ПОТЯГ З НОБІЛЄ

ВОРОЖИХ ДЕМОНСТРАЦІЙ НЕ БУЛО.

СТОКГОЛЬМ, 27. липня. — Потяг з ґенералом Нобіле та його уратованими товаришами пересікає територію Швеції, не спиняючись на стаціях. Ніде ніяких демонстрацій не було.

В Кіруні юрба з 3,000 людей мовчки дивилася на вратованих дослідників, які переходили з потягу до ресторану.

Всі Італійці покидають північні землі. Капітана Маріяна відставлено до шпиталю, бо подорож з ампутованою ногою загрожує його життю.

МУСОЛІНІ ПРОСИТЬ КОМУНІСТІВ.

НЕ ХОЧУТЬ, ЩОБИ БОЛЬШЕВИКИ РОЗКАЗУВАЛИ ПРО ПОДІЇ ПІД ВІГУНОМ.

ВАРШАВА, 27. липня. — Московський кореспондент „Курера Варшавського” доносить, що італійський амбасадор в Москві звернувся до совєтського уряду з проханням вплинути на ратункову комісію, щоби вона стрималася з даванням відомостей в пресу про „Італію” та її дослідників. Большевицьке правительство ще не дало відповіди на прохання представника Муссоліні.

ФАМІЛІЯНТИ ГАБСБУРҐІВ ЖАДАЮТЬ $300,000,000.

АРХИКНЯЗЬ ФРИДРИХ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД ЮГОСЛАВІЇ 17 МІЛІОНІВ.

БУДАПЕШТ, 27. липня. — Члени королівської родини Габсбурґів подали до міжнародного трибуналу в Газі зажалення проти югославського уряду. Бувший архикнязь Фридрих жадає від Югославії компенсації на суму 17 міліонів долярів за сконфісковані добра та посілости, які знаходяться в Хорватії. Архикнягиня Кльотильда жадає 2 міліонів; инші князі й дуки, разом 25 числом, таксамо домагаються компенсацій.

Разом Югославія малаби заплатити 300 міліонів долярів.

МАНДЖУРІЯ НЕ Є СЕРІОЗНЕ ПИТАННЯ ДЛЯ КИТАЮ.

ЯПОНЕЦЬ КАЖЕ, ЩО КИТАЙЦІ НЕ ГОДНІ КЕРУВАТИ МАНДЖУРІЄЮ.

ТОКІО, 27. липня. — В розмові з журналістами перед відїздом до Мукдену барон Гаяші сказав таке: „Манджурія для Китаю не є серіозним питанням і ніколи таким не буде. Націоналісти не можуть сформувати солідного уряду. Коли взяти під розвагу всі арґументи, то вийде, що Японія мусить втручатися в манджурські справи. Японці хочуть бачити Манджурію економічно добре поставленою.

„Націоналісти не можуть дати цій провінції строгого й чесного урядування.

„Фінанси Китаю находяться в катастрофальному стані, але не на півночи, лише на півдні. Що Китайці проситимуть самі Японців помогти, нема жадного сумніву. Залізниці треба будувати, а також перевести модернізацію краю, але для цього треба грошей, яких Китайці не мають. Китай без чужого капіталу не зможе відродитись і стати на ноги”.

Барон Гаяші в товаристві ґенерала Сато відїхав до Манджурії. Ґенерал Сато буде представляти Японію в Манджурії.

ЮГОСЛАВІЯ ВЖЕ МАЄ КАБІНЕТ.

КОРОЛЬ ПІДПИСАВ ЛІСТУ НОВИХ МІНІСТРІВ.

БІЛГОРОД, Югославія, 27. липня. — Після довгих переговорів між окремими партіями, лідерами й групами Антонови Корошецови-батькови, членови словенської клерикальної партії, вдалося сформувати раду міністрів.

Сам Антон Корошец затримує для себе теку міністра внутрішних справ. Сьогодня пополудни король Олександер підписав лісту нових міністрів.

Міністром закордонних справ згодився бути Маринковіч. На загал рада міністрів виглядає так, як до подій та вбийства в скупщині (соймі).

НОВИЙ ЛЕТ НАВКОЛО ЗЕМСЬКОЇ КУЛІ.

ТЕПЕР ЕСПАНЦІ ЛЕТЯТЬ.

КАДІС, Еспанія, 27. липня. — Еспанський авіятор, майор Франко зачинає завтра на гидропляні лет на Азорські острови, де зробить першу остановку в леті навколо земської кулі. Йому будуть товаришити пільот Рі Альда та механік.

Проект лету намічує такі задержання: Азори, Гелафекс (Нова Шкотія), Ню Йорк, Гавана, Мекенко, Ля Пас, Каліфорнія, Порт Есінгтон, Аляска й Петропавловське на Камчатці. Після того Японія, Індії, Італія і знова Кадіс.

Пробний лет відбувся сьогодня і Франко дуже задоволений з наслідків тої проби.

РУМУНІЯ ТЕЖ СТАБІЛІЗУЄ СВОЇ ГРОШІ.

ПАРЛЯМЕНТ ПРИНЯВ ЗАКОН ПРО СТАБІЛІЗАЦІЮ.

БУКАРЕШТ, 27. липня. — Румунський уряд добився від парляменту ухвали заграничної позички та провів закон про стабілізацію гроша. Лишилося ратифікувати довги Франції.

Акцію цю запропонував селянський депутат Маню, який власне і переборював його проти спротиву Братіяну.

АРЕШТИ СИРІЙЦІВ, УБИЙНИКІВ АМЕРИКАНКИ.

ПАРИЖ, 27. липня. — Недалеко сирійської границі арештувала французька поліція трох членів з банди, яка забила Сирійця Калії Сембі й його жінку, Американку родом.

До свого виходу за Сирійця забита працювала з початку в париському консуляті, а пізнійше в Бейруті.

Убито її підчас повороту домів, пять—шість кроків від дверий її хати. Думають, що то була пімста.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ІМІҐРАНТСЬКІ ОРҐАНІЗАЦІЇ ПЕРЕД КРІЗОЮ

Іміґраційний закон кладе край дальшому масовому приходови іміґрантів зі старого краю. На зміну сього закона ледво чи можна розраховувати. Здається, що ті іміґранти, які вже до Америки прибули, можуть тепер раз нас все покласти хрест на надії, щоби з краів, з яких вони прибули, приходило далі більше число людий, як се було до війни.

Се припущення відразу мусить заставити богато людий призадуматися глибоко над ріжними справами. Одною з тих справ се будучність іміґрантських орґанізацій. В першу чергу тих орґанізацій, які для життя іміґранта найважнійші, себто тих орґанізацій, що забезпечують його родину на случай нещасного випадку.

Важна ся справа для всякої орґанізації, а для запомогової орґанізації передовсім тому, бо всяка орґанізація власне тим пожиточна, що вона, так сказатиби, вічна. Люди, її члени, можуть умирати, а вона далі живе й працює з тими, що в живих осталися. Та оставати в живих вічно вона патрафить тільки тоді, коли вона во віки на місце членів, що помирають, роздобуде нових членів, молодих.

Як довго в Америку йшла широкою струею іміґрація з кождого европейського краю, так довго іміґрантські орґанізації засилювалися соками нової іміґрації. Так довго вони й не журилися так дуже приєднуванням нових членів.

Не журиться село, що має богато ліса, тим, як роздобути дрова, як не журиться воно, чи будуть його діти мати дрова за одно покоління пізнійше.

Та інакше дивиться то саме село, коли поля в ліси ввійшли, коли ліси перетеребилися. Тоді вже не тільки бервено, але й патик має свою вартість. А далі то вже село, коли воно ґаздує, починає дбати за новий ліс. Забороняє старий ліс рубати без насаджування рівночасно нового. Починають ліс плекати. Ховати, як все, що живе, яке може вичерпатися.

Таке саме завдання жде тепер всякі іміґрантські орґанізації. Від коли іміґраційний закон поставив край правильному численному приходови нових іміґрантів, від тоді на старих іміґрантів упав обовязок ужити всіх способів, щоби свої старі орґанізації підховати такими самими інтензивними способами ,якими хазяйновите село, коли праліси вже витереблено, дбає за хов нового лісу.

Перед українською іміґрацією в Америці се завдання спеціяльно тяжке, бо завдяки тому, що українська земля покищо опинилася в руках аж чотирох окупантів, сі окупанти не пускають українських людий навіть у тому числі, в якому можуть сюди прийти люди з народів у щасливійшому політичному положенню. Для сеї роботи треба менче сварки, а більше солідної, обдуманої та пляновомірної акції.

ДИМІСІЯ ПІЛСУДСЬКОГО І ЇЇ НАСЛІДКИ

(Оригінальна допись до „Свободи" з Варшави).

II.

Для нікого не є це тайною, що з уступленням Пілсудского з президіяльного міністеріяльного фотелю в Польщі властиво нічого не змінилося. Він-же лишився в міністерській раді яко міністер війни і далі держить у руці всі шнурки, за котрих потягненням мусять другі міністри-маріонетки так гуляти, як він їм накаже. Коли що змінилося — то хіба лиш на нашу некористь. Вправді і Добруцкі до наших приятелів не належав (тай чиж бодай один з його колеґів-міністрів міг уходити за нашого приятеля?), але новий міністер др. **Світальскі** є таки спеціялістом від гноблення „національних меншостей". Він-жеж був обермахером при послідних виборах, він був автором цілої шахрайської системи, яка так світло підчас тих виборів заманіфестувалася. Яко директор політичного департаменту в міністерстві внутрішних справ — він видавав всі накази, як в успішний спосіб ломити виборче право людности і не допустити до того, щоби вона вибрала в посли і сенатори й справді людий свого довіря.

Справді над Світальским стояв властивий міністер, ґенерал **Складковскі,** однакож той мав иншу журу, а то, щоби в цілій Польщі, як вона велика і широка, були побудовані відповідні **виходки.** Декотрі злобні Варшавяки пустили по „цукернях" (котрі тут грають ролю каварень в був. Австрії) такого „віца", що властиво він тому і Складковским називається, що головним своїм завданнем поставив собі уреґульованне „складів" власне тих матеріялів, для котрих призначені виходки. На цю тему ходить по Варшаві й устно і в пресі ціла маса концептів, котрим однак в „Свободі" не місце.

Тепер п. Світальскі позискав вже і формально самостійність і буде міг вже з „отвартон пшелбіцон" гуляти по головах „мнейшосці народових", котрі впрочім, як звісно (з виїмком Жидів), є на своїй земли цілковитою більшістю.

У всякому разі — поживемо побачимо, як то п. Світальскі подвизатисьме тепер вже на полі „просвітнім". Нам він ніяким насильством ні підлістю не заімпонує: ми на всьо приготовані!

На місце міністра комунікацій Ромоцкого покликав Пілсудскі (бо президент Мосціцкі — це лиш параван) інжиніра **Кіна.** Був він досі начальником варшавських **трамваїв,** а це мабуть за слаба рекомендація для міністра залізниць в цілій державі. Але коли може ґенерал бути міністром справ внутрішних, до чого властиво треба знання соток всіляких законів і розпорядків — то вже борше може бути знаток від трамваїв міністром від залізниць — **„Якось то бендзе!"**

Не без інтересу буде і це, в який спосіб прийшло властиво до тої — най буде — що лиш формальної зміни кабінету.

Отже кілька днів по замкненню сойму відбулась у тутейшім королівськім замку міністеріяльна нарада під проводом президента Мосціцкого, на котрій виголосив Пілсудскі одну зі знаних своїх бомбастичних промов.

Причин до невдоволення мав він немало: ось чесна 1-ка, на котру він так числив і ради котрої тільки насильств виборчих виконано — якось цілком завела його надії. Сойм відмовив ухвалення диспозиційного фонду (на підкупства, провокацію і т. ин.) міністрови Складковскому, а другому його колеґзі — не хотів того фонду підвисшити. А що найгірше — той сойм ухвалив сто міліонів для підмоги дрібних рільників, хотя уряд цему був противний (Своїм боком — з такої ухвали повинен би уряд бути вдоволений — бо і хтож буде ті гроші розділювати як не сам уряд?!)

Пілсудскі взяв стенографічні соймові протоколи до рук, та на їх підставі взявся до критиковання виступів поодиноких міністрів і урядових мужів довіря — поміж послами.

Пілсудскі кидався, ферфлюхтував мов навіджений а навіть — як розповідають собі по „цукернях" добре поінформовані — не обійшлося і без пропозицій цілування „одвротней строни медалю".

Остаточно скінчилося на тім, що Пілсудскі уступив формально з головства, що — як сказано — сути речі цілком не зміняє.

Треба однак признати, що ще перед тим удався йому один дуже **зручний „trick".**

Як знаємо — сойм не дуже пішов по його волі, але відмовленнем диспозиційного фонду двом міністрам (одному з них лише частково) та ухвалою тої підпомоги у висоті сто міліонів для „малорольних" таки сильно задемонстрував свою власну волю.

Справа буджету перейшла отже до сенату, де впливи уряду є сильніші. Тут було отже можна ті немилі постанови сойму змінити та цілий буджет назад до сойму відослати. Але це викликало би нові тертя, боротьби, атаки на уряд і т. ин.

Пілсудскі — хоч з болем серця — рішився инакше: най сенат ухвалить також це, що ухвалив сойм і най собі одні і другі забираються до біса на ферії. Уряд центральний і без диспозиційного фонду роздобуде все собі гроші на свої тайні видатки, а що до тих сто міліонів, — то та ухвала є взагалі дуже невиразна, мовляв: „уряд най поробить потрібні кроки" і т. ин. Нема отже собі що так її до серця брати.

Но — а тепер п. Пілсудскі вже що иншого запіяв: він устроїв собі — дивним дивом **платне інтервю** з ґазетниками тай ще собі виразно застеріг, що вони не сміють ні слова з тих його „винуржень" змінювати. В інтервю він такого напленичив, що ціла Польща аж за голову береться тай ставляє собі питанне: чи ті **„винурженя"** треба уважати за якесь просто ґеніяльне „откровеніе" надзвичайно спосібного політика, „менжа опатржносцьовеґо", — чи радше за **теревені людини умово недужої,** у котрої **манія великости** вже так зміцнилась, що вона станула вже одною ногою в заведенню для божевільних?

Котра думка переважає — сказати докладно годі, але що з „Зюком" не всьо є „в порядку" — це річ певна.

У всякому випадку в якісь иншій, справді культурній державі подібного рода публичний грубий напад міністра на старий і теперішний сойм, та цілком **явна загроза нарушення зложеної присяги** — булиб цілком неможливі. — А колиб навіть щось подібного і лучилось, то такий міністер пішов би до 48 годин в дубину, а крім того ще попавби й туди, де що пів години виливано би йому коновку холодної води на голову!

Змістом того славетного інтервю п. Пілсудского займемося в слідуючій статті, а тут наведемо лише ще поголоски щодо найблизших його плянів.

Він сам бідачиско бачив, що йому треба лікуватись і тому вибирається цими днями заграницю. Куди? — ще напевно не знати. Одні кажуть, що до Меґаджіє або так званих Купелів Геркуля біля румунсько-югославянського кордону, — другі — що до **Сінаї** в румунських Карпатах. Є там славний королівський замок, в котрім любить проживати звісна жінерадістна королева-вдова Марія. — Пілсудскі мав би замешкати у віллі одного знакомого румунського ґенерала.

До тої поїздки до Сінаї (впрочім з двома ґенеральштаблерами) привязує дехто також і инші комбінації.

Як звісно — перед кількома тижнями приїхали були начальники румунського ґенерального штабу в гості до Варшави, де через кілька днів конферували з Пілсудским та його штабовцями. Це не є ніяка тайна і про це часописи цілком явно писали. Теперішну евантуальну поїздку Пілсудского до Сінаї толкують собі люди просто в той спосіб, що там мають продовжуватись розпочаті у Варшаві конференції. Проти кого може бути звернене вістрє тих конференцій? Очивидно, що проти **Радянського Союза,** а то щоби в остаточнім результаті допомогти Пілсудскому в сповненню його історичної місії, так, як він сам собі її представляє, а котра полягає на відновленню, **реституції Польщі** в її давних границях з **1772** року.

Дуже велика рухливість Петлюрівців в послідних часах каже додумуватись, що і справді „цось сен свенці", як побоюються цего большевики, після котрих ще цего року має впасти на них анґлійсько-польсько-румунський грім.

А докищо бідний, переденервований Зюк має і инші ще клопоти: з другою своєю жінкою, з котрою фактично не жиє, але ночує в домі ґенерального військового інспекторату. — Замішана в цю справу на лихо і одна Українка, панна Л., учителька малих панночок Пілсудских: Вандечкі і Яґудкі. Наслідком того непорозуміння з одного боку, а занадто великого порозуміння з другого — має бути навіть маленький хлопчик, на імя Юзьо...

Впрочім Польща приймає поволи звички всіх порядних монархій, в котрих династичні почування маркуються на кождім кроці. І так, коли недавно в Ґдині спускано на воду два нові пасажирські кораблі — то названо їх в честь обох маршалківних: **„Вандою"** і **„Ядвіґою"** — а обі панночки були запрошені яко хресні мами. — Вони і поїхали з татуньом до Ґдині на цю параду, але зато мамуня яко нечемна — лишилася дома...

Ів. Гончаренко.

ЯК ТАКИХ ПОЛІТИКІВ НАЗВАТИ?

Кожен характерний політик сміло приймає на себе відповідальність за те, що він говорить, що пише і за кожну свою політичну акцію. Чого він прагне в своїй політичній діяльности, те сміло й отверто пропаґує, за те сміло бореться. Лише отвертість, щирість і ясність акції певного політика чи політичної ґрупи приєднує до них активних прихильників та широкі маси. Всяке крутійство, неясність та нещирість може приєднувати тільки горячкових і нестійких типів. Такі типи можуть бути й голосні, і крикливі, а навіть фанатичні в своїх хвилевих „переконаннях", але з них витворити твердої політичної сили не можна. З яким захопленням вони хапаються ніби за нові ідеї, за кличі, з такою ж саме ненавистю вони згодом починають боротися проти них.

Нещирість в політичній роботі, невитревалість певної сталої лінії зрештою ніколи не дає позитивних наслідків, а навпаки, неминуче приводить до дискредитації й повного провалу тих, що стали на слизький шлях політичного крутійства. Яку-б вони енерґію не розвивали в своїй політичній акції, як голосно вони не кричалиби та якимиб засобами з своїми противниками не боролисяби, все одно: прийде час і вони полетять в прірву небуття, залишаючи лише по собі голосний скрип розбитого воза, що з торохкотом пролетів по грудковатому політичному полі. Чим більша їх енерґія в політичному крутійстві, чим вище вони намагаються піднестися вгору, тим глибше вони падають стрімголов у провалля політичного забуття.

Ще в 1925 році „Свобода" вмістила була виписки з листа з Европи, в якому між иншим було сказано: „Федеративні впливи тут у великій моді. Окрім шаповалівської ґрупки цією хворобою дійсно хворіють деякі професори..."

Отся частина того листа викликала в шаповалівській ґрупці страшне „обурення". З того „обурення" шаповалівці стратили свої голови й у свойому місячнику „Нова Україна" за серпень-жовтень 1925 року, в замітці „Чужим розумом", накинулися на „Свободу". Замітку цю написано коршемним тоном.

Ганили шаповалівці, або, як їх в Европі звуть, „микитольоґи", „Свободу", як лише хотіли за те, що „Свобода" закинула їм зносини з Москалями. „Микитольоґи" перечили вістку „Свободи" і показували на заснования просвітних інституцій в Чехії, як на доказ, що про жадну федерацію з Московщиною не думають.

„Треба не багато льоґіки, — писали тоді дослівно „микитольоґи", — щоби зрозуміти брехливість обвинувачення в федералізмі тих, хто творить огнища самостійної української культури".

Не важне тут, якої льоґіки вживали „микитольоґи". Не важне, що, коли керуватися льоґікою „микитольоґів", то доведеться признати, що й большевики теж самостійники і тягнуть до федерації з Московщиною, бо вони теж творять „огнища самостійної культури". Та самі „мидитольоґи" слушно цього про большевиків не говорять, але собі в позитивний арґумент це ставлять. Все таки ся льоґіка не важна, а важне питанне, чи правда, що шаповалівці нюхаються з московськими заправилами. Нині вже вийшло на верха, що шаповалівці справді з викидками з російської есеровської партії підписали договір про „Лігу Нового Востока", в якій Україна супроти Московщини малаб такі самі менче-більше права, як тепер має під большевиками, а може ще й меньші.

Подаємо сей факт як один з примірів політичного крутійства сих оборонців України.

В. Кедровський.

1917 РІК.

(169)

Іґноруючи всі майбутні можливости й наслідки „політики" Центральної Ради, йдучи за розбурханою вулицею й потураючи її бажанням та інстинктам, боючись у цьому відстати від большевиків, ухвалили 20 листопада низче наведену постанову. Це було тоді, коли вже румунське правительство й ґенерал Щербачев фактично почали переговори про перемиря й тим мусіли взяти на себе всю відповідальність за цей учинок. Центральна Рада ту відповідальність перебрала на себе й український нарід, військо якого на всіх фронтах не тільки утримувалося від братання й самочинного перемиря, але часто вступало в бій з Москвинами, не допускаючи їх до цього, став відвічальним за цю помилку Ради. Ухвала була така:

„Од імені Укр. Народн. Республіки Українська Центр. Рада визнає потрібним негайно приступити до перемиря, одночасно повідомивши про це союзні держави.

Вважаючи: а) що справу миру від імені всієї республіки може вести лише центральний соціялістичний орґан федеративної влади; б) що спроби утворення такої влади до сього часу не вдалися; в) що при сучасних обставинах така влада може утворитися лише в процесі переведення миру; г) що инші шляхи будування цієї влади моглиб продовжити справу миру й пошкодити їй, Українська Центральна Рада приступає до активного переведення справи миру.

„Цим виповняє Укр. Центр. Рада здавна висловлену волю українського народу й вже не раз ухвалені нею постанови про негайний мир, в чім досі ставило перешкоди Центральній Раді Времение Правительство.

„Тому Укр. Центральна Рада постановляє:

„1. Післати представників від Ґенерального Секретаріяту на румунський і південно-західний фронти для ведення переговорів у справі перемиря;

„2. Звернутися зараз від імені Укр. Народн. Республіки, як до союзних, так і до ворожих держав, з пропозицією почати мирові переговори повідомляючи про це невтральні держави;

„3. Рівночасно повідомити про це Раду Нар. Комісарів і правительства инших републик Росії для координованого ведення цієї справи;

4. Зараз Центр. Рада приступає до негайного вироблення програми миру для предложення її від імені Укр. Респ. народам Росії, а також союзним і ворожим державам, як основи для переговорів.

„Українська Центральна Рада закликає всі народи Росії взяти в цих переговорах як найдіяльнішу участь".

На фронти негайно були післані члени Центр. Ради М. Любинський і М. Левицький, а секретар справ військових телеґрафічно розіслав цю постанову українським військам і катеґоричний наказ не допускатись самочинних, сепаратних виступів, та додержувати лад, як на фронтах, так і в запіллю.

Центральна Рада стала на шлях, що швидко привів її до Брест-Литовського миру.

Я тут спеціяльно підніс справу Берестейського миру, бо вважаю, що цей акт Центральної Ради мало підданий критиці, хоч вже минуло багато часу. Якось наші політики обходять цей акт мовчки, хіба крім тих, що й досі ніби луною відбивають настрої першого захоплення цим миром, як актом, що ввів Україну в коло визначних европейських держав, або таких ура-критиків, як В. Винниченко, що писав в угоду большевикам свій пашквіль „Відродження Нації". Але, на жаль, мало звертають уваги на те, що раніше осередніх держав українську державність визнали були Анґлія та Франція, що потім так само легко, як і Берестійський мир анульовано.

Чи був дійсно Берестейський мир актом вдалої міжнародної політики Центральної Ради, чи фатальною помилкою її, нехай про це скаже історик — можливо, що згодом відкриються які нові дані, що доможуть ліпшому освітленню тодішньої ситуації міжнародньої. Особисто-ж я вважаю, що помилка була в тому, що Центральна Рада абсолютно вірила в перемогу осередних держав, коли це для самих тих держав було під великим сумнівом, а для декого було цілком ясне програння війни ними.

Як звичайно, й тут Українці, провідники національного руху, прийшли зі своїм українським „цу шпет". Колиб подібний Берестейському миробви мала Україна мир з осередніми державами яких на тришість місяців раніше, то можеб тоді й ставка її на осередні держави мала більше виглядів на успіх.

Коли Берестейський мир був помилкою, то українські політики мусять дати йому відповідну оцінку, так само, як вони говорили в свій час про нього, як про акт мудрої міжнародньої політики Ради. Боятися критики своїх помилок нема чого, бо на них будуть вчитися ті, що прийдуть по нас до державного будівництва та проводу в українській державі.

(Дальше буде)

Почекає... Модистка: Чи пані вдома?

Служниця: Ні, пані в купелі.

Модистка: То я зачекаю. (Модистка пождала якої пів години, а як служниця знову переходила через ждальню, питається її:)

— А чи ще довго треба ждати на паню?

Служниця: Ще пять тижнів. Пані є в Остенді.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

„Кубанський Козак". — Чому не напишите про сю особу, котрої фотоґрафію присилаєте, хто вона така, де вона співає, і таке инче. Добре, що Ви такі захоплені, коли Ви її чули, але як можуть читачі захопитися з одних Ваших захоплених, а нічого не кажучих слів?

П. К., Нюарк. — Перепишіть ще раз спис жертв, або попросіть когось другого се зробити, бо в присланому Вами не можна ніяк розглянутися. Зробіть так, аби видно було, хто кілько дав.

Витинки з ґазет надіслали: гр. Гр. Патинок, Ансонія; гр. Петро Гірний, Колорадо Спринґз, Колорадо.

РИМ, 27. липня. — Папа Пій вже майже цілком одужав і міг приняти на авдієнції місію з Австралії.

ПЕКІНҐ, 27. липня. — Злучені Держави і Китай у скорім часі мають підписати нову торговельну угоду.

БЕРЛІН, 26. липня. — Німецька компанія закінчує будову величезного літака, який матиме 12 моторів та зможе підняти 20 тон вантажу.

ЛОНДОН, 27. липня. — Анґлійці проектують установити нові воздушні лінії в північній та центральній Африці.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗА

з відбувшої контролі в головній канцелярії на днях від 16-го до 21-го липня 1928 р. включно.

ЗВІТ РЕКОРДОВИЙ.

З початком 1928 р. в У. Н. С. було повнолітних членів	19,962
В часі від 1-го січня до 30-го червня принято:	
нових членів	799
наново	392
з переступними листами	203
з інших кляс	70
Разом	21,426
В часі від 1-го січня до 30-го червня:	
суспендовано	767
відійшли з переступними листами	185
відійшли до інших кляс	66
померли	100
Разом	1,118
З кінцем червня 1928 р. остає членів	20,308
З початком 1928 р. в Молодечім Департаменті У. Н. Союза було дітий членів	12,346
Протягом перших шість місяців 1928 р.:	
принято нових	814
принято наново	194
принято з переступними листами	92
Разом	13,446
Протягом перших щість місяців 1928 р.:	
суспендовано дітий	431
відійшли з переступними листами	86
відійшли до повнолітних членів	76
померли	9
Разом	602
З кінцем червня 1928 р. остає дітий членів	12,844

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком січня 1928 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених	32,308
Від 1-го січня до 30-го червня 1928 р. прибуло	844
З кінцем червня 1928 р. остає всіх обезпечених	33,152

ЗВІТ КОНТРОЛІ ГОЛ. ФІН. СЕКРЕТАРЯ ВІД 1. СІЧНЯ ДО 30. ЧЕРВНЯ 1928 Р.

П Р И Х О Д И:

	Владки від членів	Проц. від моргечів	Проц. від бондів	Проц. із банків	Сирітські части	Відзнаки книги і ин.	Сплата моргечів	Сплата бондів	Сплата позички	Календар	Рент	Разом
Січень	31,455.40	6,140.47	3,370.00	4,434.37		192.52	10,417.50			36.05		56,046.31
Лютий	31,700.54	2,076.41	4,145.00		400.00	276.48	337.50					38,935.93
Март	32,080.91	3,679.77	1,145.00		543.70	266.10	1,661.42					39,376.90
Квітень	31,863.49	3,373.15	1,647.79		2,600.00	198.77	15,957.50					55,640.70
Май	32,151.76	1,719.00	1,112.50		2,573.33	290.89						37,847.43
Червень	32,116.15	3,978.90	242.48		433.34	175.54	1,082.00					38,028.31
Разом	191,368.25	20,967.70	11,662.67	4,434.37	6,550.37	1,400.30	29,455.92			36.05		265,875.63

Р О З Х О Д И:

	Фонд посмертний	Фонд адміністр.	Фонд запомоговий	Фонд конвенц.	Фонд сирітський	Моргечі	Бонди	Фонд народний	Реальність	Календар	Рент	Разом
Січень	13,808.61	4,945.72	1,000.00		151.25	16,500.00		500.00				36,905.53
Лютий	6,350.00	4,609.62	1,121.00	1,231.21	3,827.03							17,138.86
Март	9,517.65	5,022.74	1,400.00		679.43			500.00	3,121.05			20,240.87
Квітень	17,181.56	5,203.49	1,163.00		537.50	3,500.00		854.05	2,430.00			30,869.60
Май	12,600.00	6,400.07	950.00		2,622.50	65,500.00			3,564.00			91,636.57
Червень	12,749.18	4,831.11	1,200.00		1,960.71	3,400.00			10,178.00			34,319.00
Разом	72,207.00	31,012.75	6,834.00	1,231.21	9,778.42	88,900.00		1,854.05	19,293.05			231,110.48

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем грудня 1927 р. остала	$371,652.97
Прихід за 6 місяців	265,875.63
Разом	$637,528.60
Розхід за 6 місяців	231,110.48
Готівка з кінцем червня 1928 р. остає	$406,418.12

Льокація готівки в банках.

Фонд посмертний.

Provident Inst. for Saving, Jersey City, N. J.	$10,711.01
Elizabeth Banking Co., Elizabeth, N. J.	23,196.59
Germania Mutual Saving Ass'n, Elizabeth, N. J.	29,524.52
Linden Nat'l Bank, Linden, N. J.	21,955.68
National State Bank, Elizabeth, N. J.	2,832.89
Peoples National Bank of Linden, check acc't	2,731.29
Trust Co. of New Jersey, Jersey City, N. J.	16,320.00
Germania Mutual Saving Ass'n, Elizabeth, N. J.	5,853.84
Central Home Trust of Elizabeth, N. J.	25,000.00
Linden National Bank, Linden, N. J., check acc't	78,472.46
Разом	$216,598.28

Фонд резервовий.

Union Trust Co., of New Jersey, Jersey City, N. J.	$11,944.57
National Bank of Elizabeth, N. J.	32,237.70
Dime Trust Co., Shamoikn, Pa.	3,583.93
Linden National Bank, Linden, N. J.	36,043.78
Разом	$83,809.98

Фонд запомоговий.

First National Bank of Jersey City, N. J.	$12,189.60
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	7,977.11
Разом	$20,166.71

Фонд сирітський.

The Market St. National Bank of Shamokin, Pa.	$ 3,096.20
People Trust Co. of Shamokin, Pa.	5,933.22
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	15,392.54
Разом	$24,421.96

Фонд конвенційний.

Linden National Bank, Linden, N. J.	$28,629.75
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	14.19
Разом	$28,643.94

Фонд народний.

Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	$8,901.38

Фонд адміністраційний.

Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	$23,875.87

Інвестиції готівки в моргечах.

З днем 31. грудня 1927 р. остало на моргечах	$866,303.92
За час 6 місяців інвестовано в моргечах	88,900.00
Разом	$955,203.92
За час 6 місяців сплачено моргечів на суму	29,455.92
З днем 30. червня 1928 р. остає на моргечах	$925,748.00

Бонди.

З днем 31. грудня 1927 р. остало в бондах	$511,763.05

За час 6 місяців не було зміни в бондах.

Льокація фондів.

Фонд посмертний.

Готівка	$216,598.28
Моргечі	672,628.00
Бонди	417,675.55
Разом	$1,306,901.83

Фонд резервовий.

Готівка	$ 83,809.98
Моргечі	130,120.00
Бонди	33,667.00
Реальність	35,672.00
Разом	$283,268.98

Фонд запомоговий.

Готівка	$20,166.71
Моргечі	36,900.00
Разом	$57,066.71

Фонд адміністраційний.

Готівка	$23,875.87
Реальність	14,490.41
Друкарня	3,000.00
Разом	$41,366.28

Фонд конвенційний.

Готівка	$28,643.94

Фонд народний.

Готівка	$8,901.38

Фонд сирітський.

Готівка	$24,421.96
Моргечі	86,100.00
Бонди	60,420.50
Разом	$170,942.46

БІЛЯНС.

Стан чинний.		Стан довжний.	
Готівка	$406,418.12	Фонд посмертний	$1,306,901.83
Моргечі	925,748.00	„ резервовий	283,268.98
Бонди	511,763.05	„ запомоговий	57,066.71
Реальність	50,162.41	„ адміністраційний	41,366.28
Друкарня	3,000.00	„ конвенційний	28,643.94
		„ народний	8,901.38
		„ сирітський	170,942.46
Разом	$1,897,091.58	Разом	$1,897,091.58

Молодечий Департамент.

ПРИХОДИ:		РОЗХОДИ:	
Січень	$4,505.57	Січень	$ 574.97
Лютий	2,935.09	Лютий	307.74
Март	9,690.63	Март	962.76
Квітень	3,251.89	Квітень	1,189.71
Май	3,038.50	Май	1,633.10
Червень	3,149.40	Червень	282.86
Разом	$26,571.08	Разом	$4,951.14

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем грудня 1927 р. остала	$55,023.23
Прихід за 6 місяців	26,571.08
Разом	$81,594.31
Розхід за час 6 місяців	4,951.14
Готівка з кінцем червня 1928 остає	$76,643.17

Готівка знаходиться.

Фонд посмертний.

Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	$20,441.50
Peoples National Bank, Elizabeth, N. J.	12,412.69
Elizabeth Trust Co., Elizabeth, N. J.	10,788.97
Разом	$43,643.16

Фонд адміністраційний.

Mutual Saving Fund Harmonia, Elizabeth, N. J.	$31,552.17
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	1,447.84
Разом	$33,000.01

Стара Резерва Молодечого Союза.

З днем 31. грудня 1927 р. стара резерва остала	$16,055.23
Процент за 6 місяців	314.18
Разом	$16,369.41

Готівка знаходиться.

The New Jersey Title Guarantee & Trust Co., Jersey City, N. J.	$16,024.00
N. J. Title Guarantee & Trust Co., Jersey City, N. J., check acc't	345.41
Разом	$16,369.41

БІЛЯНС.

Стан чинний.		Стан довжний.	
Готівка	$76,643.17	Фонд посмертний	$101,061.16
Моргечі	40,100.00	„ адміністраційний	33,000.01
Бонди	17,318.00		
Разом	$134,061.17	Разом	$134,061.17

Звіт Друкарні Свободи.

ПРИХОДИ:		РОЗХОДИ:	
Січень	$5,578.70	Січень	$4,124.52
Лютий	5,921.75	Лютий	4,336.60
Март	5,929.60	Март	7,976.40
Квітень	7,146.21	Квітень	4,402.19
Май	6,438.57	Май	8,335.10
Червень	5,378.37	Червень	5,595.47
Разом	$36,393.20	Разом	$34,770.28

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем грудня 1927 р. остала	$ 8,592.08
Прихід за 6 місяців	36,393.20
Разом	$44,985.28
Розхід за 6 місяців	34,770.28
Готівка з кінцем червня 1928 остає	$10,215.00

Готівка знаходиться.

The New Jersey Title Guarantee & Trust Co., Jersey City, N. J.	$9,859.35
В підручній касі	355.65
Разом	$10,215.00
Депозит в газовій компанії	100.00
Разом	$10,315.00

Маєток У. Н. С. з кінцем червня 1928 р.	$1,897,091.58
Маєток У. Н. С. з кінцем грудня 1927 р.	1,783,589.30
Чистий приріст за 6 місяців	$113,502.28
Маєток Мол. Департаменту з кінцем червня 1928 р.	$134,061.17
Маєток Мол. Департаменту з кінцем грудня 1927 р.	118,441.23
Чистий приріст за 6 місяців	$15,619.94
Загальний маєток У. Н. С. з кінцем червня 1928	$1,897,091.58
Загальний маєток Мол. Деп. з кінцем червня 1928	134,061.17
Разом	$2,031,152.75

Сиротинець-Захист У. Н. Союза.

ПРИХОДИ:		РОЗХОДИ:	
Січень	$1,505.62	Січень	$34.58
Лютий	579.05	Лютий	35.00
Март	617.58	Март	95.00
Квітень	205.03	Квітень	60.00
Май	198.94	Май	194.93
Червень	417.04	Червень	60.00
Разом	$3,523.26	Разом	$479.51

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем грудня 1927 р. остала	$33,843.67
Прихів за час 6 місяців	3,523.26
Разом	$37,366.93
Розхід за 6 місяців	479.51
Готівка з кінцем червня 1928 р. остає	$36,887.42

Гол. Контроля У. Н. Союза перевела контролю діловодства гол. урядників на днях 16—21 липня 1928, в рекордовім департаменті, руху членів і т. п., в фінансовім департаменті, вкладок членів старих і нових родів обезпечення, процентів від готівки, моргечів і бондів, банкові стейтменти і книжочки, таксамо в банку в банковій скритці (волті) переглянула всі моргечі і бонди, які знайдено в повнім порядку. Так само Адміністрації Свободи і Сиротинця-Захисту У. Н. Союза і все знайдено в повнім порядку.

Jersey City, N. J., дня 21. липня 1928.

ЗА ГОЛ. КОНТРОЛЮ У. Н. СОЮЗА:

О. Шараварко. Омелян Рекрут. Гр. Пипюк.

„УЧЕНЬЄ СВЄТ, А НЄ УЧЕНЬЄ ТЬМА".

Довго кипів кацапчук з филаделфійської „Правди".

Кипів мовчки, та кряхтів, та по сто разів перечитував „Разсвет", аж йому щелепи на бік зводило.

І нарешті закудахкав.

З почату зацвенькав на українську пресу, а далі й до „Свободи" допхався.

Бідний редактор! В таку спеку треба йому „образовуваться" з московських еміґрантських ґазеток та піт проливати.

Так от.

Знаменито образований редактор кацапської „Правди" нарікає на Василя Боброва, що той „непочтітельно отозвался" про фільму „Казакі" тай ще говорив таке: „Консеквенції з цього такі: Москалі, що пнуться всіма силами показати московську історію чужинцям, не показують своєї, а беруть українську, бо остання може імпонувати Американцям, як історія свободолюбивого народу, народу талановитого і здібного, а передусім культурного, чого якраз нема у Москалів".

Дійсно „непочтеніє"!

Але не псуйте собі крови, ґосподін редактор „Правди", вона і так у вас попсута. Бобрів зовсім не відбирає „почтенія" у кацапчука з „Правди".

Бо як можна у раба відняти його рабську психольоґію?

Знаю я й те, що кацапчукови за „почтеніем" нема часу прочитати повість московського письменника Ґребенщикова, під заголовком „Чураеви", де правдивий (не ерзац, подібний до редактора „Правди") Москаль говорить правду про Москалів. Не таку правду, яка пишеться у филаделфійській „Правді", в якій ніколи не було правди. А справжню правду, якої не подибаєш у кацапів.

Свойому головному героєви є Ґребенщиков вкладає в уста такі слова:

...„Ну вот ви, масковская ґражданка, скажіте по чістой совесті, чем такім особенним, духовним, істінно-красівим можем, ми, русскіе, ґордіться?"

І заразже таки, трошки низче, сам відповідає.

...„І не смотря на ето всьо, такі ми самохвали. Ми страшно любім ґаваріть о доблесті, о святості, о сіле, о боґатстве, а скажіте: чія історія более баґата столь кровавимі страніцамі? Тупім тщеславієм о ложной славе? Предательством? Ґде больше ніщенства, невежества і ізуверства? К чему, я спрашіваю, ми лжом самі перед собою?"

Але це не кінець, бідненький кацапчуку з филаделфійської „Правди".

Терпи і випий чашу до дна, бо ти так любиш Москаликів з їхньою культурою! Московський письменник далі говорить правду:

...Когда он думал о Кіеве (запамятай редакторе) Новгороде, Варшаве, Кавказе, Украіне (редакторе, не хвилюйся!), об Іскере, покорьонних і поглощонних Москвою, он віделі, что у тех била своя історія, свої ґерої, епос, красота. Что же било у Москви, кроме пожаров, казней, ізмен і провокацій?"

Учись, редакторе „Правди", і читай, читай і розвивайся!

Випиши собі універсальну московську бібліотеку, простудіюй московську літературу, а тоді й ображайся собі за Москву на всю губу!

З „Разсвета" света-разуму" не набудеш, ба, гірше: і решту розгубиш.

А може „ґосподін редактор Правди" не вірять, що московський письменник таке написав, то нехай не пожалують на тикет та заїдуть до Ню Йорку, до публичної бібліотеки. Кожний полісмен покаже, коли вони не знають, де, і в словянському відділі найдуть повість під заголовком: „Чураеви", Ґребенщикова, а коли відкриють 145 та 146 сторінку, то в них напевно відкриються очі.

Не жалуйте, ґаспадін редактор, грошей на „образованіе!"

„Ученье свет, а не ученье тьма!"

Василь Шкода.

СМЕРТЬ ПРОВІДНИКА ҐАЗОВОЇ ВІЙНИ.

У Відні помер проф. унів. др. Еміль Фреш, директор медично-хемічного інституту. Цей професор був підчас світової війни провідником ґазової акції на німецьких фронтах. Його прізвище було вписане на лісті союзних держав, які мали домагатись видачі шкідників страшної війни. Др. Фреш упав у 63 р. життя жертвою своїх експериментів над отруйними ґазами. Він лишив сотню наукових праць і цілу низку хемічних винаходів. Його батько був судовим радником у Познані.

АҐІТАЦІЯ ЗА ЗЛУКУ АВСТРІЇ З НІМЕЧЧИНОЮ.

ВІДЕНЬ, 25. липня. — Австрійські та німецькі аґітатори зробили автом обіздку по бурґенляндській провінції в Австрії і прибули цеї ночі до столиці Айзенштат, де на їх честь чекав бенкет і велика парада. Промовці один за другим підносили користь злуки Австрії з „матірю" Німеччиною; промови викликали ентузіязм у слухачів.

З Бурґенлянду аґітатори відправляються в поїздку по інчих провінціях з покликом до злуки. Преса Малої Антанти доносить Франції, що тут ведеться офензива за злуку, та каже, що треба матися на осторожности перед новою „авантурою",

НАД ДОМОВИНАМИ ВІТОВСЬКОГО И ЧУЧМАНА.

Заходом „Української Громади" в Берліні й „Союзу українських старшин у Німеччині" відбулася на Зелені Свята панахида над домовинами полк. Вітовського й сотн. Чучмана, що лежать у каплиці католицького цвинтаря св. Гедвіґи при Лізенштрассе. Панахиду відправив місцевий український парох д-р П. Верґун і виголосив високопатріотичну проповідь, після чого від місцевої кольонії бадьоро промовив ред. Мартинець. Жалібне свято, на яке зібралося до 30 осіб зпоміж місцевих Українців, закінчилося відспіванням „Журавлів".

НІДЕ НЕ ЛЮБЛЯТЬ АНҐЛІЙЦІВ.

Ніде не люблять Анґлійців, говорить лондонський епископ Віннінґтон-Інґрем, котрий недавно вернув з подорожі по цілій британській імперії. Говорить епископ, що в ніякій части імперії не завважав він, аби там розпадалися за Анґлійцями. „Я сказав в Торонто, що ми заповнюємо північний захід Росіянами, Поляками і людьми, Бог знає звідки і се спричинило мені немало клопоту. Я побачив, що південних Европейців там може скорше волють, ніж Британців". Епископ невдоволений навіть тим, як приймають анґлійських іміґрантів в Австралії, хоч в Канаді показують на примір Австралії, як то належиться приймати британських іміґрантів.

ПЧОЛИ ВБИЛИ КОНЯ.

В одній місцевости західної Польщі трапився такий випадок. Коли господар переїзджав садом, де була пасіка, кінь зачепив дишлем один улий. В тій хвилі з улия вилетіла хмара пчіл, обсіла коня і почала жалити. Через це майже цілий пень пропав, але і кінь по двох годинах згинув.

ТАНЦЮВАЛИ З ТРУПАМИ.

В селі Покшица, радомського повіту, побилися парубки на весіллю. Коли господар пробував їх розбороняти, вони кинулися на нього і вбили його та його жінку. Потім ці дикуни підняли трупи і танцювали з ними по хаті.

ФАНАТИКИ СПОРТУ.

При видачі білетів на змагання копаного мяча підчас Олімпіяди в Амстердамі зібралась така юрба, що поліція була безсильна. Заки фанатики спорту оглядали „меч" Голяндії з Уруґваєм, зперед каси винесли кільканацять ранених, наслідком бійки на пястуки.

ФРАНЦУСЬКО-НІМЕЦЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ.

В Парижі засновано з ініціятиви Бріяна і Поля Бонкура міжклюбову парляментарну ґрупу для допомоги французько-німецького зближення. Характеристично, що Поль Бонкур був славлений в Польщі як великий польський приятель.

БУНТ ПАСАЖИРІВ, ЩО ЇХАЛИ „ЗАЙЦЕМ".

З Кольомбо повідомляють, що на пароході „Жевесбей", що плив по Індійському океані, збунтувалися пасажири, що їхали „зайцем". Бунтівники розброїли залогу й заволоділи кораблем.

НЕЩАСТЯ НАШОГО ВЧЕНОГО.

Дня 30. червня ц. р. на Личаківській вул. авто в розгоні наїхало на ліхтарню так сильно, що перекинуло її. Саме тоді переходив туди хідником проф. Філярет Колесса, на якого впала ліхтарня і розтрощила йому ногу. Стан проф. Колесси, що лежить у шпиталі, дуже поважний.

МАЙОР-СТРАТЕҐІК.

У Перемишлі арештували майора Кароля Ґрушецького, вояку з професії, з нахилом до легкого життя. Ґрушецький банкротував чимало разів, але завсіди давав собі якось хитро раду. Коли цими днями перевели в його хаті ревізію, найшли там таємні військові документи, дорогоцінности і... дентистичне знаряддя. Із цього виходить, що Ґрушецький вів подвійне життя авантюриста та великого стратеґіка у приватнім житті. Його життепис розслідуватимуть військові органи у Варшаві.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК.

Фірма К. Лисюка перемінюється на компанію.

Відома маркова торговельна фірма К. Лисюка в Ню Йорку перемінилася сими днями на компанію. Властитель фірми, К. Лисюк заінкорпорував у стейті Ню Йорку компанію, котра буде зватися К. Lissiuk Philatelis Co.

Заінкорпоровано її на суму 120,000 долярів. З тої суми 52 процентів шерів лишається в руках гр. Лисюка, а решту продано компаніонам. Значить, контроля над корпорацією лишається далі в руках гр. Лисюка.

Бизнес сей почав Лисюк, тоді бідний іміґрант, в Берліні, на 24. Кляйст Штрасе. З малих початків розвинувся він до того, що тепер він має 38 кореспондентів по ріжних краях світа, з чого 18 є Українцями по національности. Головним представником фірми на Европу є гр. Вировий, котрий сам є осередком цілої сіти кореспондентів.

Звіт фірми, предложений компаніонам, показує, що фірма продала марок у 1924. році на 15,606 долярів; у 1925. році на $20,134; у 1926. році на $33,205; а в 1907. році на $62,946. Рівнорядно зі зростом обороту фірми йшли її жертви на українські народні цілі: в 1924. році дала фірма на народні цілі $132.50, у 1925. році $215.40, у 1926. році $410, а в 1927. році $972.

ЖАРТИ.

Гетьманці.

Перший: Де йдете, куме?

Другий: Поправляти мари. Як були маневри, то усі Січовики один поперед другого раненими хотіли бути й поламали.

—o—

На шустей вулиці.

Перший: Читали, що вструґнув наш пресбитеріянин?

Другий: Ні, а що?

Перший: Пише, що „Руський Селянин" давно з „Тризубом" з одного цебра пє..

Другий: Требаж чоловікови на старість притулок мати.

На четвертій вулиці.

1. чоловік: Чому це червоні просять на ґазету?

2. чоловік. Переказ з Москви запізнився.

—o—

Між приятелями.

Перший: — Куди ти збираєшся.

Другий: — До Филаделфії. Там при Френклін Стріт відкрилася школа професорів.

Перший: Яка?

Другий: Та ота, де Григоріев учився на культурного діяча, ще й професора.

—o—

Оборонці.

Перший: — Ну, тепер наша справа піде.

Другий: — Як саме?

Перший: — Здається „Провидіння" записується в члени. Можливо, що й сам Богачевський стане соціялістом.

Другий: Яж давно казав, не треба воювати з церквою. Будь соціялістом і ходи в церкву. І кози цілі і вовки ситі.

Зібрав **В. Шкода.**

—o—

Які є на світі скупарі.

Кількох Анґлійців їде в однім переділі поспішного потягу і розмовляє про скупарів: — Я знав, говорить один з них, одного купця з Бермінґен, котрий затикав каламар поміж одним замачанням пера а другим, щоби чорнило не вітріло. — Один з приятелів мого батька, сказав другий, задержував на ніч годинник, щоби не псувалися вкззівки.

А мій кревняк, додає третій Анґлієць, перестав читати газети, щоби не нищилися окуляри...

—o—

Мав страх.

Суддя: То є ваш перший влом? І ви нічого не боялися, як вломлювалися до огнетревалої каси?

— Та чому не боявся. Боявся, що каса може бути цілком порожна.

—o—

У ворожки.

Ворожка до служниці: Чи справдилося то, що вийдеш замуж і будеш мати близнята?

Служниця: Тамто друге вже справдилося, а то перше ще ні.

—o—

На балю наступив один молодець другому на ноги — мимоходом сказати — дуже великі. Той розсердився й крикнув:

— Що? Ви гадаєте може, що я украв мої ноги?

— Боже борони! — відповів тамтой — як би вкрали їх, то певно вибрали би собі ліпші.

—o—

Селянин прийшов до міста і бачить в одній камениці великі вікна, наче виставові шиби у крамниці. В однім вікні побачив якогось пана, як визирав на вулицю й питається:

— Що тут продається?

— Дурнів! — відповідає пан сердито.

— О, то мусів бути добрий відбут, коли остався всього один дурень! — відрубав селянин.

Чорний.

З БИТВ О ЛЬВІВ

При кінци падолиста 1918 р. в Станиславові ходять ріжні вісти про Львів. Одні кажуть, що Львів вже в польських руках, другі знова, що в наших. Годі сказати, котра вістка правдива.

З великою втіхою витаємо вістку, що завтра, то є 30. XI. 1918 року має відійти зі Станиславова перший курінь до Львова. На другий день кождий з нас голоситься добровільно до него, бо прийшла нагода доказати ділом, що ми Українці. Так між старшинами, як і стрілецтвом велике захоплення. По кошарах розноситься звуки пісні:

„Хлопці, алярм! Гей вставайте, вже найвисший час. Наступають на три шляхи Поляки на нас"...

* * *

Се співають стрільці, пакуючи свої річи в далеку дорогу. Не одному з них прийдеться там і на віки остатися, однак ніхто з них не застановляється над цим, бо вмерти йому не страшно. Вмерти за волю України для нього приємніше, ніж жити в кайданах!

Не обходиться і без балачок. Один каже: „Я не знаю що є, але мені так якось весело! Я йшов вже на італійський фронт, на російський, але ніколи не був я такий веселий, як тепер". Другий знова таке: „А як то буде файно, як ми побємо Поляка! Тоді заживемо своїм рідним життєм в нашій державі".

Балачку перериває друга пісня:

Ой у лузі червона калина [похилилася.
Чогож наша славна Україна [зажурилася?
А ми тую червону калину [підоймемо.
А ми нашу славну Україну [розвеселимо...

По пісні продовжується балачка дальше: „Будемо Ляха бити, що влізе. За австрійської війни жаль мені було ворога, бо щож він мені винен? Тепер інакше. Лях хоче бути паном на нашій рідній землі. Не дочекає він того!" каже один стрілець, і в тій хвилі гуде грімка пісня:

„душу й тіло ми положим за нашу свободу і докажем, що ми, браття, козацького роду.

Кождий готовий до дороги і чекає на прикази. По обіді о 6. годині вечером відходить курінь під командою сотника Г... з музикою на залізничий дворець, де зараз грузиться. Дворець заповнений військом та населенням Станиславова. Надходить хвиля пращання... Батьки та матері пращають своїх синів словами: „Як побете Ляха, тоді і вертайте до нас". І не чути плачів та ридань, а противно, на обличу кождого стрільця видно радість та гордість, що він незабаром зміриться з відвічним ворогом свого народу. В 8. годині вечером відходить потяг з курінем в сторону Львова. Над кождим возом висить жовто-синя хоруговка, а під нею напись: „бий і ріж Ляха"!

Склад куріня такий: три сотні піхоти, а при кождій по 4 скорострили. Першу і другу сотню зі скорострілами дає запасний кіш У. С. С., а третю з 4 скорострілами 2-ий стрілецький полк. При першій і другій скорострили на конях, а при третій сотні на возах. Сотня піхоти числить: 1 командант, 4 командантів чет і 200 людий. При кождім скорострілі є 7 або 8 людий. Кождий стрілець убраний як слід в нове від голови до ніг. На плечах наплечник, а при боці шпата та хлібник.

Кождий має 150 острих набоїв та кілька ручних ґранат. Послідні причеплює собі за пояс. До кождого скоростріла є по 10 коробок набоїв (одна коробка по 250 набоїв), які є на возах. Запасна амуніція і ручні ґранати також на возах. Кожда сотня має осібну полеву кухню.

На другий день (1. XII. 1918) раненько приходить потяг з курінем до Старого Села. Недалеко стації розміщені наші пушки. Се коломийська батерія сотника Тотоескула. Тут витає наш курінь отаман Микітка.

Питаємо його, чому далі не їдемо? Чому? Отаман показує нам у сторону, де взноситься вгору дим із залізничої машини.

— Що то має значити? — питаємо.

— Се польська панцирка, підїхавши під Старе Село, не важиться далі їхати, тому вертає назад в сторону Персенківки — Львова. Дальше показує нам отаман у сторону маленького гайка, недалеко стації Старого Села, де чути стріли. Се наша стежа перестрілюється з ляцькою...

Значить, Львів в польських руках, а фронт властиво розпочинається в Старім Селі.

Зараз кожда сотня з нашого куріня дістає окремий приказ: перша, з 4 ручними скорострілами, лишається в Старім Селі; друга зі скорострілами має заняти село Шаломню; трета сотня і 2 тяжкі скорострили має заняти село Черепин. Решта скорострілів лишається для панцирки.

Варта згадати, як виглядає наша панцирка: Вона складається з трох возів: перший віз (до ворога), се льора, наповнена камінням. На другім возі дві пушки і два скорострили. В третім возі находиться залога, амуніція й один або два скорострили. Зовсім простенька вона, але дуже часто стає нам у великій пригоді.

Я йду з третою сотнею.

(Дальше буде)

ПОЧАТКИ ГРЕБЕНЯ.

—o—

Перші сліди вживання гребеня нашими прапредками стрічаємо щойно в пізнішій камяній добі, а передовсім у часах будівель на палях, що належали до тої доби. В тих часах (4-те тисячеліття перед Хр.) гребінь був уже знаний, а зроблений був із отесаних дубових трісок, получених знаним уже в камяній добі кітом із земної смоли. Такий гребінь найдено у будівлях на палях у Феніль. Гребінь із зігнутої дубової галузи з плетінкою, що придержувала зубці в належнім напрямі, найдено серед будівель на полях озера Біль. Тепер той гребінь є у музею в Ціріху. Інший знову гребінь із найтвердшого дуба походить із будівель на палях у Мозедорфі біля Берна. Постепенно попри деревляні робили гребені з костей звірят, оброблені з одного або з обох боків. Ці прилади вже зовсім відповідають свому призначенню. Такі гребені звичайно вищі ніж ширші, а в місці, де їх брали в руку, заокруглені і прикрашені нарізаннями зиґзаґуватимими або кільцеватими. Такі гребені найдено не лише у швайцарських будівлях, але також на данських торфовищах і в т. зв. терамарах, італійських палевих будівлях, будованих не на воді, а на суші (біля Парми, Модени, Мантуї і т. д.). Часом кістяні гребені робили в тих часах у формі вилочок.

